
ÉRDI SZC EÖTVÖS JÓZSEF SZAKGIMNÁZIUMA ÉS SZAKKÖZÉPISKOLÁJA

OM 203036
2360 Gyál, Erdősor u. 65.
Tel.: (29)340-112, (29)346-451

www.eotvos-gyal.sulinet.hu
Fax: (29)340-952

MÁSODIK ESÉLY PROGRAM

**Érdi Szakképzési Centrum
Eötvös József Technikum
2360 Gyál, Erdősor u. 65.**

Összeállította:

Horváthné Körmendi Andrea

Hatályba lép: 2020. 09. 01-től

Tartalomjegyzék

1. Az iskola rövid bemutatása.....	3
2. Második esély definiálása.	3
2.1. Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók.	4
2.2. Szakképzésben jelentkező problémák	5
2.3. Második esély program célja	6
2.4. Második esély érvényesítése iskolánkban	6
3. Második esély program leírása.....	8
3.1. Második esély program pedagógiai feladatai	8
3.2. Második esély program módszereinek leírása	9
3.2.1. Közösségfejlesztés, közösségépítő programok	9
3.2.2. Projektoktatás – mint lehetséges oktatási módszer	10
3.2.3. Kapcsolattartás a családdal	11
3.2.4. Mentálhigiéné – prevenció.....	11
4. Kapcsolatrendszer a második esély terv megvalósítása során	12
5. A program beválásának ellenőrzési területei, módszerei.....	12

1. Az iskola rövid bemutatása

Gyál egyetlen középiskolájaként igazán fontos feladatunk van a város és környékén mind a 14-23 éves korosztálynak, mind az idősebb korosztály számára olyan nevelési és oktatási, szakmai, művelődési és közösségi színterévé válni, amely valódi értéket képvisel. Az elmúlt évtizedekben több fenntartóváltás és névváltozás történt, sőt az iskola szakmai kínálata is bővült.

Jelenleg iskolánk szakképzési arculata eléggé változatos. Az oktatott szakmacsoportok szakképesítésre lebontva:

- elektrotechnika-elektronika: villanszerelő (felnőttképzésben)
- oktatás: fitness-wellness instruktork (felnőttképzésben)
- rendészet, honvédelem és közszolgálat: közszolgálati ügyintéző, rendészeti őr
- közgazdaság: pénzügyi-számveteli ügyintéző (felnőttképzésben is)
- informatika: gazdasági informatikus
- kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció: eladó
- közlekedés: közlekedés, szállítmányozás és logisztika

Intézményünk beiskolázási körzete elsősorban Gyál város és környező kisvárosok, falvak, illetve Budapest hozzánk közel eső kerületei – XVIII., XIX., XX. A hozzánk jelentkező diákok képességei, neveltségi szintje, szociális helyzete nagyon különböző. Érdemjegyek tekintetében az elégtelentől a kitűnőig minden előfordul. Iskolánk tanulóinak nagy része szerény anyagi helyzetű családokból érkezik. Az ő segítségük kiemelt feladatunk mind tanulás, mind a szocializáció terén. A tantestületünk közösségépítés céljából kirándulásokat, csapatépítő tréninget szervez tanévenként. Decemberben karácsonyi, júniusban pedagógus napi házi ünnepségen vesz részt a tanári kar. Az iskolai oktatásban szerepe van a könyvtárnak. Iskolánkban fontos szerepe van a hagyományok ápolásának.

2. Második esély definiálása

„Az európai és hazai fogalomhasználat szerint a második esély program/iskola főleg azon lemorzsolódott fiatal felnőttek számára teremtődött meg, akiket iskolai végzettség megszerzésének céljával vagy a munkaerőpiacon való elhelyezkedést segítő szakma

megszerzésének céljával ültetnek vissza az iskolapadba. A mi értelmezésünkben nemcsak ezt jelenti, hanem az alábbi diákok esetében is segítünk:

- évismétlők
- tagozat- vagy szakmaváltók az intézményen belül,
- családi helyzet megváltozása (korai gyermekvállalás)

A segítő módszerek kiválasztásához először azt kell megvizsgálni, hogy milyen okok vezetnek az osztályismétléshez, képzési forma vagy szakma változtatásához. A szakirodalmi források a következő általános jelenségekre hívják fel a figyelmet, ezeken módosítanak iskolánk egyedi jellemzői. Az iskolai kudarcok és az iskola idő előtti elhagyásának leggyakoribb okai:

- Az érintett tanulók többsége városias jellegű települések perifériáin vagy a kevésbé értékes városrészekben él.
- A szülők iskolai végzettsége alacsony, többségük általános iskolával vagy (kevésbé piacképes) szakmai végzettséggel rendelkezik.
- A szülők munkaerő-piaci pozíció gyengék, közöttük – éppen az iskolai végzettség hiánya miatt – sok a munkanélküli vagy a munkanélküliségtől fenyegetett.
- A szülők alacsony iskolázottsága, a tanulással kapcsolatos motiválatlansága, az inaktív státus nem alkalmas arra, hogy a tanulók számára olyan tanulási környezetet biztosítson, amely a jelenben és a jövőben tanulásra inspirál.
- Az iskolából kimaradt tanulók családjait éppen az elmondottak miatt szegénység sújtja, ami nem kedvez a további tanulmányok folytatásának.”⁴

4. Mayer József: Az első, a második és az n-edik iskolai esély - Hátrányos helyzetű tanulók iskolai kudarcai és a kompenzáció lehetőségei, In: Új Pedagógiai Szemle, 2006. december (<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00109/2006-12-31-Mayer-Elso.html>)

2.1. Lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók

A Köznevelési törvény (2011. évi CXCV. tv.) 2015. január 1-től bevezette a „lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló” fogalmát. Az Nkt. 4.§37. pontja szerint: „lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló: az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti, vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat, és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.”

Sajnos hosszú ideje tapasztalható, hogy az általános iskolákban elindul a leszakadás, hiányzik sok esetben a pályorientáció. A diákok gyakran tudatos választás nélkül jönnek a szakképzésbe tanulni. A tanulásban a kudarcélmények és a tanulmányi sikertelenség már az általános iskolában kezdődik.

2.2. Szakképzésben jelentkező problémák

A szakképzésbe belépő tanulóknál tapasztalható problémák kihívást jelentenek a pedagógusok számára:

- A középfokú **iskolarendszer hierarchiája** nem a szakképzést részesíti elsődleges továbbtanulási célpontnak. Ebből adódóan a kétéves, elsősorban fizikai munkát igénylő szakma tanulására jóval kevesebben jelentkeznek.
- Sok esetben hiányzik a pályorientáció, a fiatalok gyakran **valós választás nélkül jönnek a szakképzésbe tanulni**. Tapasztalatunk szerint kiemelten fontos a 9. évfolyamon pályorientációs programok szervezése, megalapozva, megerősítve a szakmaválasztást.
- Évről évre **növekszik a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók aránya**. A csökkenő gyereklétszámmal egyidejűleg növekszik a szociálisan hátrányos helyzetűek aránya. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő, és egyéni haladást biztosító módszerek, programok alkalmazása szükségszerű szakemberekkel – fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, iskolapszichológus együttműködve.
- Az általános iskolából érkezett tanulók jelentős százalékánál **hiányoznak az alapkészségek, a képességek**, amely pótlását, kompenzálását az alapkészségfejlesztési tervünkben leírtaknak megfelelően igyekszünk megvalósítani.
- A motívumok működtetése a célokon és a szakma megismerésén múlik. Ebben nagy szerepe van a pályaszocializációs foglalkozásoknak, programoknak.
- A viselkedési zavarok gyakran nehezítik a tanórák menetét, **a fegyelmezés többletmunkát** jelent a pedagógusok számára, a tanulásra fordított időt csökkenti.
- Gyakoriak **hiányzások az elméleti és a gyakorlati órák vonatkozásában** (igazolt és igazolatlan egyaránt).
- Sokan **önbizalom hiányosak**, motiválatlanok, érzelmi elhanyagoltak, önértékelési problémákkal, önismeret hiányával küzdenek.

- **Hiányzik a szülői támogatás**, az otthon nyújtotta biztonságérzet. A hátránykompenzáció, vagyis az alapkészségek megtanítása nélkül nem lehet a szakképzés „hivatalos” célját, a szakmaszerzést biztosítani.
- A család és a tanuló **anyagi helyzete miatt azonnali munkavállalás**.

2.3. Második esély program célja

Második esély programunk célja: lehetőségeinkhez mérten segíteni a tanulót abban, hogy megtalálja azt a piacképes szakmát, ami a személyes képességeihez is jól illeszkedik. Természetesen elsődleges célunk, hogy az osztályismétlők, tagozat- vagy szakmaváltók, a családi helyzet változásainak problémáival küzdő tanulókat megpróbáljuk intézményen belül tartani, akár átirányítani őket a felnőttoktatásunkba. Tudatában vagyunk annak, hogy a tanulmányi sikerhez a megfelelő pályaválasztás is nagyon fontos. Az Innovatív Képzéstámogató Központ honlapja nagy segítségünkre szolgálhat ezen a téren. A lemorzsolódás csökkentése érdekében a középfokú végzettségű szakemberek képzésében kiemelt iskolai feladatunk:

- a pályaválasztás, ill. szakmaválasztás megalapozása, pályaszocializáció
- a szakmacsoportonkénti szakmai ismeretek tanulásának előkészítése,
- a szakmai elmélet és gyakorlati ismeretek megtanítása,
- tulajdonképpen a második esélyhelyzet megelőzése, prevenciója

2.4. Második esély érvényesítése iskolánkban

- **Évismétlésre utasított tanulók esetében**

Szakmai gyakorlat beszámítása: Ha a tanuló olyan munkát végez a tanulmányai mellett, amely munkavégzés jellege kapcsolódik a szakképzőben tanult szakmához, abban az esetben a munkában eltöltött idő (bizonyítottan) beszámítható legyen az összefüggő szakmai gyakorlatába.

Tantárgyi beszámítás: A közismereti és a szakmai elméleti tantárgyak esetében biztosíthatjuk az e-learning tanulási lehetőséget, de ebben az esetben is kell vizsgáznia a tanulónak. . Ha az adott tantárgy nem érettségi tantárgy vagy szakmai vizsgatantárgy és a tanuló rendelkezik lezárt év végi osztályzattal (ami legalább közepes osztályzat), akkor mentesülhet az adott tárgy értékelése/minősítése, valamint a foglalkozás alól. Az évismétlésre utasított tanuló akkor élhet ezzel a

lehetőséggel, ha kérelmet nyújt be az iskola igazgatójának és a határozat alapján a tantárgyi beszámítást részére engedélyezték. A kérelem benyújtásának végső határideje minden tanítási év augusztus 21. A kérelmet elektronikus úton is benyújthatja a tanuló, kiskorú tanuló esetében a törvényes képviselő. Azon tantárgyak helyett, amelyekre mentességet kapott, az OT és a vezetőséggel egyeztetve egyénre szabott órákon vagy foglalkozásokon kell részt vennie vagy feladatokat kell elkészítenie.

- **Egyéni tanrend lehetősége:** Szt. 61. § alapján az iskola egyéni tanulmányi rendet engedélyezhet tanulóinak saját szabályozása alapján. Annak a tanulónak, aki tanulmányi kötelezettségét a szakértői bizottság véleménye alapján vagy szakorvosi vélemény alapján nem tudja a hagyományos iskolába járással teljesíteni, annak egyéni tanulmányi rendet biztosítunk. Minden más esetben a tanuló, kiskorú tanuló esetében a törvényes képviselő nyújthat be kérelmet az egyéni tanulmányi rend engedélyezésére. A kérelmet az iskola igazgatója felé kell benyújtani. A kérelemhez csatolni kell az indokoltságot alátámasztó dokumentumokat. Az egyéni tanulmányi rendet az iskola igazgatója engedélyezi/engedélyezheti. Az egyéni tanulmányi rend keretében a határozat alapján a tanuló az aktuális jogszabályoknak megfelelően előírt kedvezményekben részesíthető. A kedvezményeket a határozat egyértelműen tartalmazza. Egyéni tanulmányi rend legfeljebb két tanévre engedélyezhető. Egyéni tanrend esetén az OT, valamint az vezetőség egyedileg meghatározza a tanulmányok előrehaladásának tervét, a számonkérések, beszámolások módját (Moodle, Zoom, kontakt órák) ezeket mindenkor dokumentálja.
- **Felnőttoktatás felé irányítás lehetősége:** Iskolánk képzési kínálatából igyekszünk felkínálni más alternatívát is az érintett tanulóink számára.
- **Tagozat/szakmaváltás:** az egy osztályban tanító oktatók véleménye alapján az osztályfőnöki munkaközösség vezetője segíti a tanulót a megfelelő iskolaválasztásban a lemorzsolódást elkerülve. Abban az esetben, ha a szakképző intézmény bármely évfolyamában a diák az év végén nem teljesíti az évfolyam követelményeit, és nem szeretné tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytatni, van lehetőség arra, hogy szakmát váltson. A technikum 9. évfolyamot nem teljesítők számára lehetőség van a szakképző iskolában folytatni a tanulmányaikat

azonos ágazaton (amennyiben az intézményben van azonos ágazat). Évfolyamisméltés esetében a tanuló a tanulmányait a 9. évfolyamon akkor kezdheti meg, ha az intézmény igazgatója hozzájárul a szakmaváltáshoz, és az orvosi alkalmassági vizsgálaton megfelel.

- **Távoktatás lehetősége** csak olyan tanuló vonható be, aki rendelkezik a számára szükséges informatikai háttérrel és internettel. Ehhez rászorultság és szükség esetén, megállapodással eszkozt biztosítunk. Ebben az illetékes családsegítő szolgálatok segítségét is kérjük. A távoktatás felületeit és csatornáit minden ilyen esetben és minden tanévben felülvizsgáljuk, az adott platform(ok)at meghatározzuk és írásban rögzítjük.

3. Második esély program leírása

3.1. Második esély program pedagógiai feladatai

A jó szakemberképzés alapja a készségek, képességek, jártasságok egységének a megvalósítása. Szakképző intézményként elsődleges feladatunk a közismereti tantárgyak tanításán, az érettségire való felkészítésen túl a magas színvonalú szakmai képzés megvalósítása a szakmai tantárgyak óraszámain belül, a képzési és kimeneteli követelményeknek megfelelően. Ennek érdekében kiemelt szaktanári feladatunk:

- Felzárkóztatás keretében alapkészségek pótlása (alapkompentenciák híján új tananyag elsajátítása, a munkaerő-piaci követelményeknek való megfelelés aligha lehetséges).
- A tanulók motiválása a tanulásra.
- A tanulók érdeklődésének felkeltése a szakmai tantárgyak iránt.
- Szocializációs hiányok csökkentése.
- A tanulók támogatása a magatartási és beilleszkedési konfliktusok megoldásában.
- Korábban szerzett iskolai kudarcok kezelése.
- Mentorálás

Sajátos nevelési igényű tanuló esetében - tanulási kudarc esetén - egyéni bánásmódjának megvalósulását biztosító, valamint a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő feladatok

Szükséges feladatok:

- a biztonságos alapkészségek kialakítása, fejlesztése,
- a szociális készségek fejlesztése,
- az egyéni adottságoknak megfelelő optimális fejlesztési lehetőségek,
- a saját tanulásért való felelősség kialakítása,
- az önálló tanulási készségek fejlesztése.

A megvalósításhoz türelem, tanulóközpontúság és attitűdváltás szükséges. A pedagógusnak ismerethordozóból ismeretközlővé kell válnia. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni a gyakorlati feladatokra, projektmódszerekre. Ehhez a tanításközpontúság helyett a változatos tanulásszervezési módok alkalmazására kell törekedni (pl. kooperatív technikák alkalmazása, projektmódszer alkalmazása). A differenciálás a tanulók egyéni sajátosságaira tekintettel lévő fejlesztés lehetőségeinek és feltételeinek biztosítása az oktatás által.

Szociális hátrányokat enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

A hátrányos helyzet a tanuló életében kellemetlen következményekkel jár. A közösségbe való beilleszkedése esélytelen, a sikerélmények hiányoznak az életéből. Életvezetési, tanulási nehézségek lépnek fel, megjelennek az önértékelési zavarok, deviánssá válik.

A szociális hátrányok enyhíthetők:

- a tanuláshoz való pozitív viszony kialakításával,
- hatékony tanulásszervezési módok megválasztásával,
- a szociális készségek fejlesztésével,
- differenciálással,
- a társadalomba való integrálódási esély megalapozásával,
- a kötelességtudat fejlesztésével,
- az emberi munka értékteremtő szerepének megbecsülésével,
- testi egészség iránti igény felkeltésével, megismertetésével és tudatosításával.

3.2. Második esély program módszereinek leírása, alkalmazása

3.2.1.. Közösségfejlesztés, közösségépítő programok

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata. A tanulói személyiség

fejlesztésére irányuló nevelő - oktató munka iskolánkban egyrészt a tanárok és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:

- Osztálykirándulások
- Szakmai programok, bemutatók
- Tanulmányi kirándulások
- Partnerekkel együttműködésben megvalósuló projektek, bemutatók, rendezvények Színház- és múzeumlátogatások
- Előadások
- Sportrendezvények
- Iskolai ünnepek, megemlékezés
- Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás
- Iskolai könyvtár

3.2.2. Projektoktatás – mint lehetséges oktatási módszer

„A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és az oktatók közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.” A tanulók a feladatokon, tevékenységeken keresztül megszerzik az információkat. Projektvezető tanár kiválaszthat a tanév során 1-1 napot erre a célra. A bemutató az időponttól függően az első vagy második félév végén. A projekteket szervező oktatónak segítő szerepe van, nem a tudás átadása cél, hanem az önálló tudás megszerzése a tevékenységek során.

Folyamata:

- A téma és a napok kiválasztása
- Helyszínek kiválasztása
- Többletköltségek
- Megvalósítás
- Bemutató prezentáció az iskolai közösség számára
- Értékelés

3.2.3. Kapcsolattartás a családdal

A szülőkkel történő kapcsolattartást nagyon fontosnak tekinti a nevelőtestület. Iskolánk honlapján (<http://www.eotvos-gyal.sulinet.hu/>) az iskola életével kapcsolatos valamennyi közérdekű és naprakész információ megtalálható. A szülők tájékoztatásának szokásos formáin túl – KRÉTA-e-ellenőrző, e-mail, levél, fogadóórák, szülői értekezlet, szülői munkaközösség (szmk)- fontosnak tartjuk a személyes és egyéni kapcsolat kialakítását, különösen vonatkozik ez az osztályfőnökök, az oktatók és a szülők viszonyára. A szülők véleményét, javaslatait, fontosnak tartjuk, s figyelembe vesszük. Évente tervezetten két, kérésre vagy rendkívüli esetben több iskolai szintű SZMK értekezletet tartunk. Ezt a kapcsolattartó pedagógus szervezi meg, az értekezletet az iskola igazgatója az SZMK elnökkel együtt vezeti.

3.2.4. Mentálhigiéné - prevenció

A tinédzszerkori problémák kezeléséhez kapcsolódik az egészségmegőrzés, a sport, a családalapítás, a párkapcsolatok működtetése, a káros szokásokhoz kapcsolódó prevenció kezelése, az önkép és önbizalom fejlesztése.

Az iskolai egészségvédelem prioritásai az alábbiak:

- egészséges táplálkozás, illetve a táplálkozással összefüggő betegségek megelőzése,
- drog-és alkohol prevenció,
- fiatalkori dohányzás csökkentése,
- a rendszeres testmozgás és sport tevékenység támogatása
- autogéntréning – jóga - foglalkozások szervezése

A prevenció munkában az osztályfőnökök, szaktanárok, testnevelők, az iskolapszichológus, az iskolai ápolónő és az iskolaorvos működik együtt.

4. Kapcsolatrendszer a második esély terv megvalósítása során

A pályaorientációval foglalkozó szervezetek, lehetőségek kiaknázása formális és informális kapcsolatok kiépítése. Törekednünk kell arra, hogy minél több helyi, regionális és országos rendezvényeken vegyünk részt, kapcsolódjunk be. (Szakmák éjszakája, Európai Szakképzési Hét stb.)

5. A program beválásának ellenőrzési területei, módszerei

Az iskola vezetése félévente értékeli, a nevelőtestület félévente nyomon követi az adott félév eredményeit az osztályfőnökök és a munkaközösség-vezetők értékelését figyelembe véve (félévi és év végi értékelő tantestületi értekezlet). Külön értékeljük a kompetenciamérések eredményét, ezekről minden évben külön tantestületi értekezleten tájékoztatja a tantestület tagjait az iskola vezetése, és az eredményektől függően esetleg intézkedési tervek kidolgozását kéri és felügyeli. A programban több támogató és segítő szakember is érintett, így a folyamatos tájékoztatásuk elengedhetetlen. Előre rögzített időpontok helyett az adott tanulóval kapcsolatos intézkedés, megbeszélés szükség szerinti gyakorisággal történik. A megbeszéléseket bármelyik érintett fél kezdeményezheti (szülő/tanár,). Olyan rendszerben gondolkodtunk, ahol minden szaktanár és osztályfőnök felelősséggel és kompetenciával részt vesz a fejlesztésben, rendszeres kapcsolatot tart, kommunikál. Fentieket figyelembe véve teljesül a tervezés – megvalósítás – ellenőrzés – újratervezés rendszeresen ismétlődő folyamata, mely a folyamatos fejlődés biztosítója.